

REGIONALAVDELINGEN

Saksbehandler: Ghattas Jeries Sayej

Vår dato
20.06.2008
Deres dato

Vår referanse
200703105-4/O: PLAN: LYNGD 20/1
Deres referanse

Asplan Viak
Postboks 113
4575 LYNGDAL

DATO:	24/6-08
JNR:	16706
ATT:	HH
P.NR:	517188

Melding om utført arkeologisk registrering

Reguleringsplan for Gnr 20, Bnr 1 - Bærøy og Gnr 21, Bnr 9 - Belland - Lyngdal kommune

Vi viser til ovennevnte sak og til vårt brev av 19. desember 2007, hvor vi blant annet varslet behov for å foreta en arkeologisk registrering. Vi ble bedt om å foreta en slik registreringen på e-post fra Helge Hatland 29. mai 2008.

Arkeologisk registreringen ble gjennomført i periode 10 - 13. juni 2008, jf. vedlagte rapport. Det ble funnet mange automatisk fredete kulturminner samt nyre tids kulturminner, innenfor og utenfor planområdet (se kart 1). Alle kulturminnene ble registrert i det nasjonale fornminneregistrert *Askeladden*, og nedenfor er beskrivelse av kulturminnene:

Bærøya:

1) en steinalderlokalitet, automatisk fredet kulturminne (ID#:116246). Se vedlegg 1 og kart 2.

2) ei gravrøys, automatisk fredet kulturminne (ID#:116247). Se vedlegg 2 og kart 2.

3) et område med nyere tids kulturminner: rydningsrøys, steingjerder, merkesteiner og gammel dyrka mark (ID#: 116245). Gårdsbosetningen her strekker seg i skriftlig materiale så langt tilbake som 1500-1600-tallet. Se vedlegg 3 og kart 2.

4) Det ble registrert en heller på Bærøya, automatisk fredet kulturminne, som befinner seg utenfor planområdet (ID#: 116256). Se vedlegg 4 og kart 3.

Kvalholmen:

Det ble registrert to hellere, automatiske fredete kulturminner (ID#: 116257 og ID#: 116258). De to hellere befinner seg utenfor planområdet. Se vedlegg 5, 6 og kart 3.

Belland, område 2:

1) et område med nyere tids kulturminner: steingjerder, rydningsrøys, hustufter, rester etter sommerfjør og dyrka mark (ID#: 116254). Se vedlegg 7 og kart 4.

2) Lengre nord i planområdet finnes en stor stein/heller, automatisk fredet kulturminne (ID# 116255). Se vedlegg 8 og kart 4.

Belland, område 3:

1) Hele område består av nyere tids kulturminner: steingjerder, rydningsrøyser og borger (ID#: 116249). Se vedlegg 9 og kart 5.

2) utenfor planområdet ble de funnet et område med nyere tids kulturminner og inneholder 7 kvernhus langs bellandsfossen og bekkefarene ned til sjøen (ID#: 116248). Se vedlegg 10 og kart 5.

3) utenfor planområdet ble de også funnet en tradisjonslokalitet *Kistesteinen* nyere tids kulturminner (ID#: 116250). Se vedlegg 11 og kart 5.

4) På gårdenes Belland ble det funnet en runestein (C17797) som er ikke kartfestet på grunn av mangel av nøyaktigheten (ID#: 116259). Se vedlegg 12.

Alle kulturminnene som er automatisk fredet og ligger innenfor planområdet må reguleres til bevaring i planen.

Alle kulturminnene som er fra nyere tid er ikke automatisk fredet men har lokal bevaringsverdi. Fylkeskonservatoren anbefaler at lokalitet ID 116245 på Bærøy, lokalitet ID 116254 og ID 116249 på Belland, reguleres til spesialområde bevaring; kulturlandskap. Slike kulturminner vises en verdifull opplevelse og bruksressurs for nærmiljøet.

Undertegnede kontaktes på tlf: 38074629, mobil 47055907, eller på e-post: gjs@vaf.no

Med hilsen

Ghattas Sayej
arkeolog

Vedlegg: 1: ID116246, steinalderlokalitet.
2: ID116247, gravrøys.
3: ID 116245, rydningsrøyser, steingjerder, merkestein og gammel dyrka mark.
4: ID 116256, heller.
5: ID 116257, heller.
6: ID 116258, heller.
7: ID 116254, steingjerder, rydningsrøyser, hustuffer, sommerfjør og dyrka mark.
8: ID 116255, heller.
9: ID 116249, Steingjerder, rydningsrøyser og borger.
10: ID 116248, kvernhus.
11: ID 116250, Kistestein.
12: ID 116259, runestein.

Kart: 1: Kulturminner over helle område, Bærøy og Belland
2: Ny registrerte kulturminner på Bærøy, innenfor planområde.
3: Ny registrerte kulturminner på Bærøy, utenfor planområde.
4: Ny registrerte kulturminner på Belland del 2 område.
5: Ny registrerte kulturminner på Belland del 3 område.

Kopi: Lyngdal kommune, Plan- og driftsetaten, Postboks 353, 4577 Lyngdal
Rune Tørsøe, Sveinvik, 4580 Lyngdal

VEST-AGDER FYLKESKOMMUNE

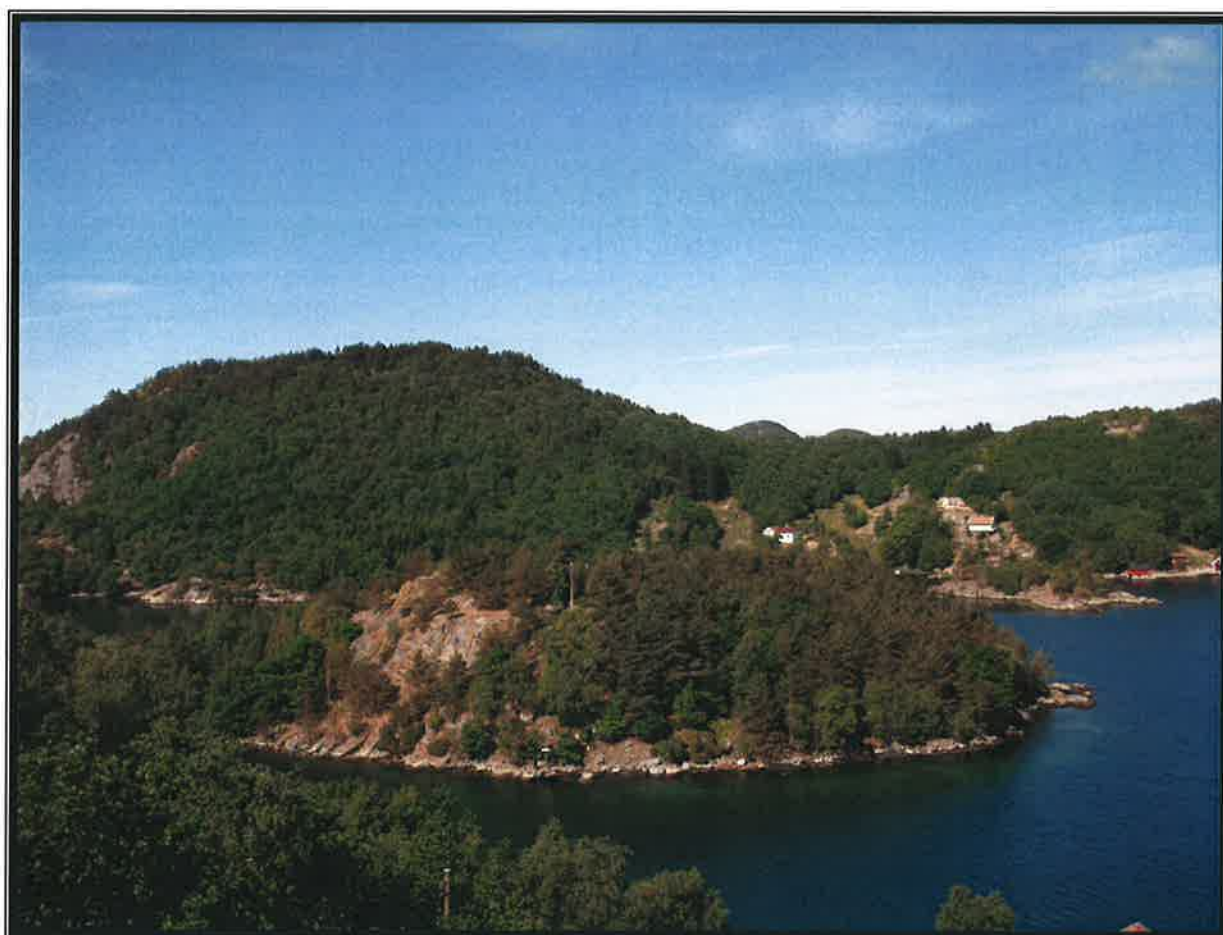
NÆRINGS-, SAMFERDSEL- OG KULTURAVDELINGEN
FYLKESKONSERVATOREN

ARKEOLOGISKE REGISTRERINGER

BELLAND OG BÆRØY

GNR.20/1 OG 21/9

LYNGDAL KOMMUNE

Bærøya. Foto tatt fra Nordstø, mot vest

Rapport ved
Yvonne Olsen

RAPPORT FRA KULTURHISTORISK BEFARING/REGISTRERING

Kommune:	Lyngdal		
Gårdsnavn:	Belland og Bærøy		
Gårdsnummer:	21 og 20		
Bruksnummer:	1 og 9		
Kartreferanse			
Tiltakshaver:	Asplan Viak AS		
Adresse:	Postboks 113, 4575 Lyngdal		
Navn på sak:	Oppstart av reguleringsplan for Belland og Bærøy, Lyngdal kommune		
Saksnummer:	200703105		
Prosjektnummer:			
Registrering utført:	10-11 og 13.6.2008	Ved:	Yvonne Olsen
Rapport utført:	16-17.06.2008	Ved	Yvonne Olsen
Autom. fredete kulturminner i området:		Id:42838	Registreringsnummer
Nyere tids kulturminner i området:			
Fotodokumentasjon (APS-nummer):		Ark reg.08.36	
Faglige konklusjoner:			
☐ Planen er <u>ikke</u> i konflikt med kulturminner.			
Automatisk fredete kulturminner		Nyere tids kulturminner	
☒	Planen er i konflikt	☒	Planen er i konflikt
☐	Ingen synlige, potensiale under bakken	☐	Ikke påvist til nå, nærmere arkivsjekk påkreves
☐	Ikke vurdert	☐	Ikke vurdert
Videre saksgang (for saksbehandler):			
Registreringer		Merknader	
☐	Videre reg. ikke nødvendig	☐	Ingen merknad
☐	Videre reg. Nødvendig	☐	Tilråd spesialområde
☐	Reg. Fullført	☐	Tilråd dispensasjon
☐		☐	Foreløpig uavklart
Merknader:			

Bakgrunn for undersøkelsen

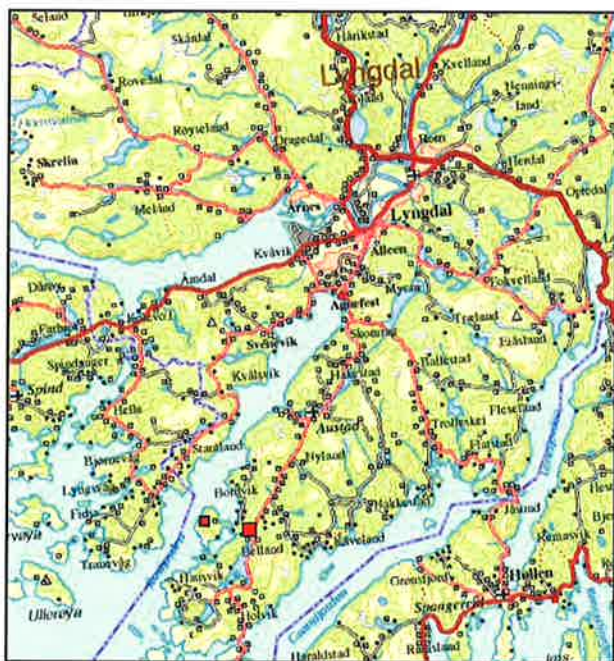
Vest-Agder fylkeskommune ble i brev datert den 3.12.07 varslet om oppstart av reguleringsplan for Belland og Bærøya, Lyngdal kommune. Hensikten med reguleringen er å legge til rette for hyttebygging med tilhørende infrastruktur og noen faste boliger.

Begrunnelsen for undersøkelsene er hjemlet i kulturminnelovens § 9, hvor fylkeskommunen er forpliktet til å undersøke om større offentlige og private tiltak kan komme i konflikt med hensynet til automatisk fredede fornminner.

Registreringene ble foretatt 10-11. og 13. juni 2008, av Yvonne Olsen. Rapporten ble skrevet den 16-17. juni 2008 av Yvonne Olsen.

Natur- og kulturmiljø

Naturmiljø

Planområdet omfatter deler av gamle Belland gård og deler av Bærøya. Områdene på fastlandet ligger sør/sørvest for Lyngdal sentrum. Øya ligger i Rosfjorden vest for Belland gård, se figur 1.

Figur 1 Belland og Bærøya.

Halvparten av planområdet omfatter halve Bærøya som ligger like utenfor Belland i Lyngdal kommune. Den resterende halvdel er fordelt over et større og et lite område inne på fastlandet, se vedlegg 1. Disse tre områdene vil videre i rapportene bli omtalt som henholdsvis Bærøya (delområde 1), Belland (delområde 2 og 3).

Naturmiljøet på Bærøya domineres av tettgrodd blandingskog med furu, gran og lauvtrær. Åkerlapper som tidligere ble brukt til dyrking er i ferd med og omdannes til myr og gro igjen med gress og lyngvegetasjon. Terrenget er stedvis svært kupert og ufremkommelig, sør og sørvest på øya stuper fjellet bratt ned i sjøen. Ytterst langs vannkanten er vegetasjonen mer sjøpreget, med bare knatter, lyng og strandblomster.

I delområde 2 nord for Belland gård er skogen vekselvis svært tettgrodd og lys og åpen.

Skogen består av både bar- og lauvtrær med hovedvekt av furu og bjørketrær. Det er mange store flater og myrer i terrenget som er bevokst med ormegress, vier og andre busker og småtrær. Innimellom finnes små bare knatter med noe lyngvegetasjon.

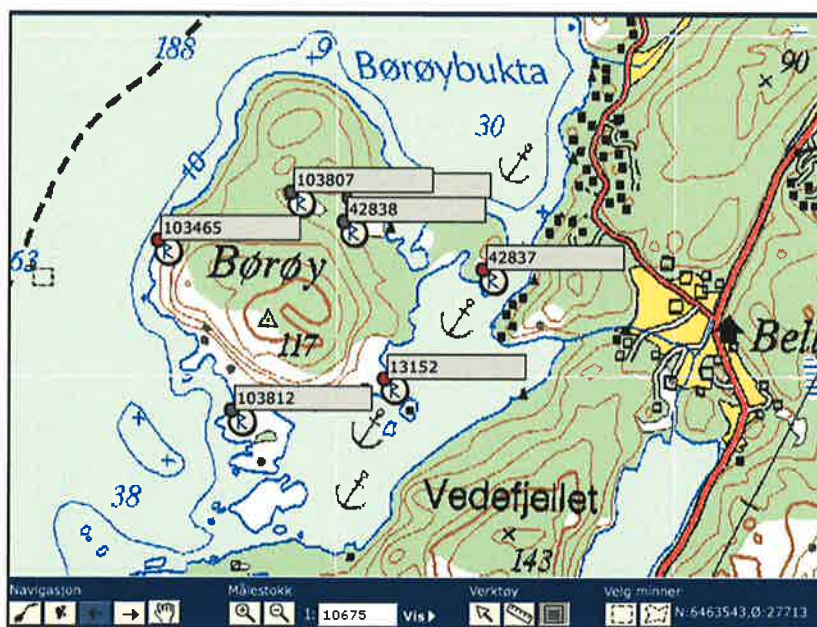
Delområde 3 ligger i skrånende terreng og grenser mot *Indresundet*. Området er i all hovedsak bevokst med gress og lauvvegetasjon. I strandkanten finnes innslag av strandblomster.

Kulturmiljø

I første halvpart av 1600-tallet regnes Belland som en stor gård, men fra 1617 ble den delt i to hovedgårder, Øvre og Nedre Belland. Navnene *Austregarden* og *Vestregarden* brukes fremdeles selv om gårdene i 1838 igjen ble slått sammen. Gården er senere oppdelt i flere små bruk. Planområdet omfatter bruk 20/9, se vedlegg 1. Det er sannsynlig at første ledd i navnet kommer av det gammelnorske navnet *beri*, dvs. bjørn. Navnet Bærøya uttales lokalt "børi" og både formene Børøy, Bærøy og Berøy finnes brukt. Eldste kjente skrivemåte er *Berø* (1594) og *Berøen* (1612). Det er naturlig å tro at navnet på øya har samme opphav som Belland og Bervannet inne på landet. Kilde: *Austad I Gard og folk*, Oddleif Lian, Lyngdal kommune 1994.

Innenfor planområdet på Bærøya er det tidligere registrert funn av flint (*id:42838*). I 1958 under bygginga av et nytt våningshus ble det funnet mye flint på tomta. På nabotomta, bnr 3, er det funnet et fint tilhøgd flintstykke (*id:103807*). Fra Askeladden: C 32479 Flathogd flintstykke, tosidig, trapesformet med egg på den lengste parallelle siden, på hvis ene side enkelte avskalninger sees. Den andre enden kan være en avbrukket spiss. L 4cm, bredde ved eggen 2,6m, bredde ved den andre enden 1,9cm, tykkelse 0,7cm.

Også andre plasser på øya er det registrert fornminner. På det sørøstligste neset av øya ligger restene etter ei gammel gravrøys, rundrøys (*id:13152*) og ytterst på *Holmen* ligger et mindre gravfelt med tre gravrøys, (*id:42837*). På Kjeholmen sør for øya er det gjort funn av flint og registrert et bosetningsområde (*id:103812*).

Figur 2 Oversikt over de registrerte kulturminnene som er å finne på Bærøya.

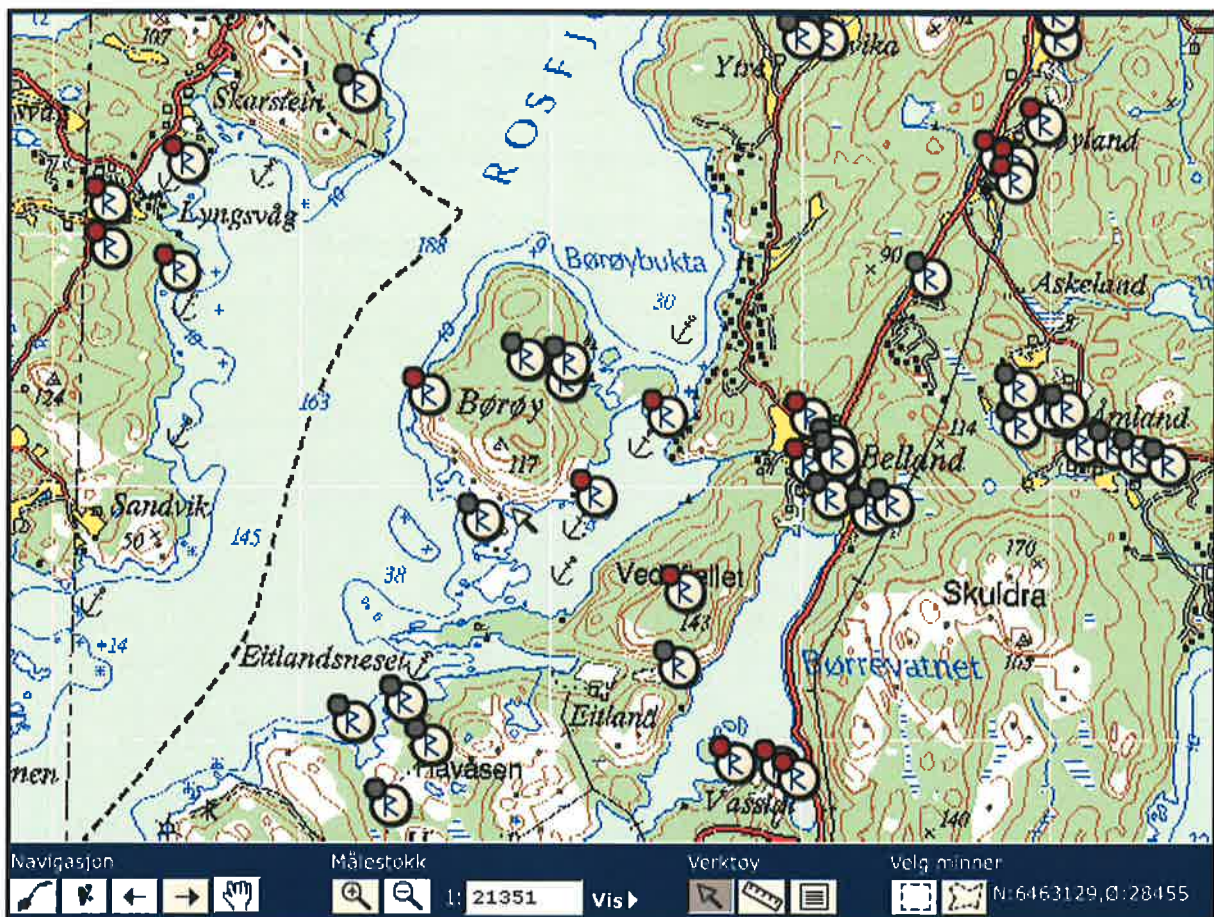
Innenfor planområdet på fastlandet er det ikke registrert noen kulturminner. Det er imidlertid tidligere registrert rike funn fra blant annet jernalder og steinalder på Belland. Omkring

hovedhuset på gården er det registrert en gravrøys (id:71032) og et gravfelt med 4 røys (id:42839). Det er også gjort funn av en runestein på gården (C17797). Steinen lå som en bru over bekken på østsiden av Belland - gårdenes område. Innskriften omfatter ett ord: Kethan som kan være genitiv av et hankjønnsord som i urnordisk ville ha hett **ketha i nominativ, på gammelnorsk *kjadi. Kilde: Askeladden (id: 116259).

Figur 3 Runesteinen, (C17797) som ble funnet på Belland gård. Foto: Universitetets oldsakssamling Oslo.

I forbindelse med veiarbeid i 1996 ble det gjort funn av bosetningsspor på gården. Det ble da avdekket et ildsted/ kokegrop (id:69265). Fra Askeladden: 1 m SØ for ildstedet/kokegropen ble det registrert en steinstreng. Steinens størrelse er mellom 20-25 cm i diameter. I jordmassene som var tatt opp ble det funnet to flintbiter (aks.nr). 049/96). På gården finnes også flere rundrøys (id:71032 og id:42839) og røys som muligens kan være gravhauger (id:42839).

Figur 4 Oversikt over kulturminner som finnes i hele planområdet og omkring det.

Undersøkellesmetoder

Planområdet ble undersøkt for automatisk fredede kulturminner ved hjelp av visuell overflateregistrering. En slik befarung innebærer at man registrer kulturminner som kan sees i naturen med det blotte øyet. Eksempler på slike kulturminner er; rydningsrøyser, fangstgroper, steingjerder, hustufter, bautasteiner, gravhauger, kullmiler, tjæremiler, rester etter jernvinner etc.

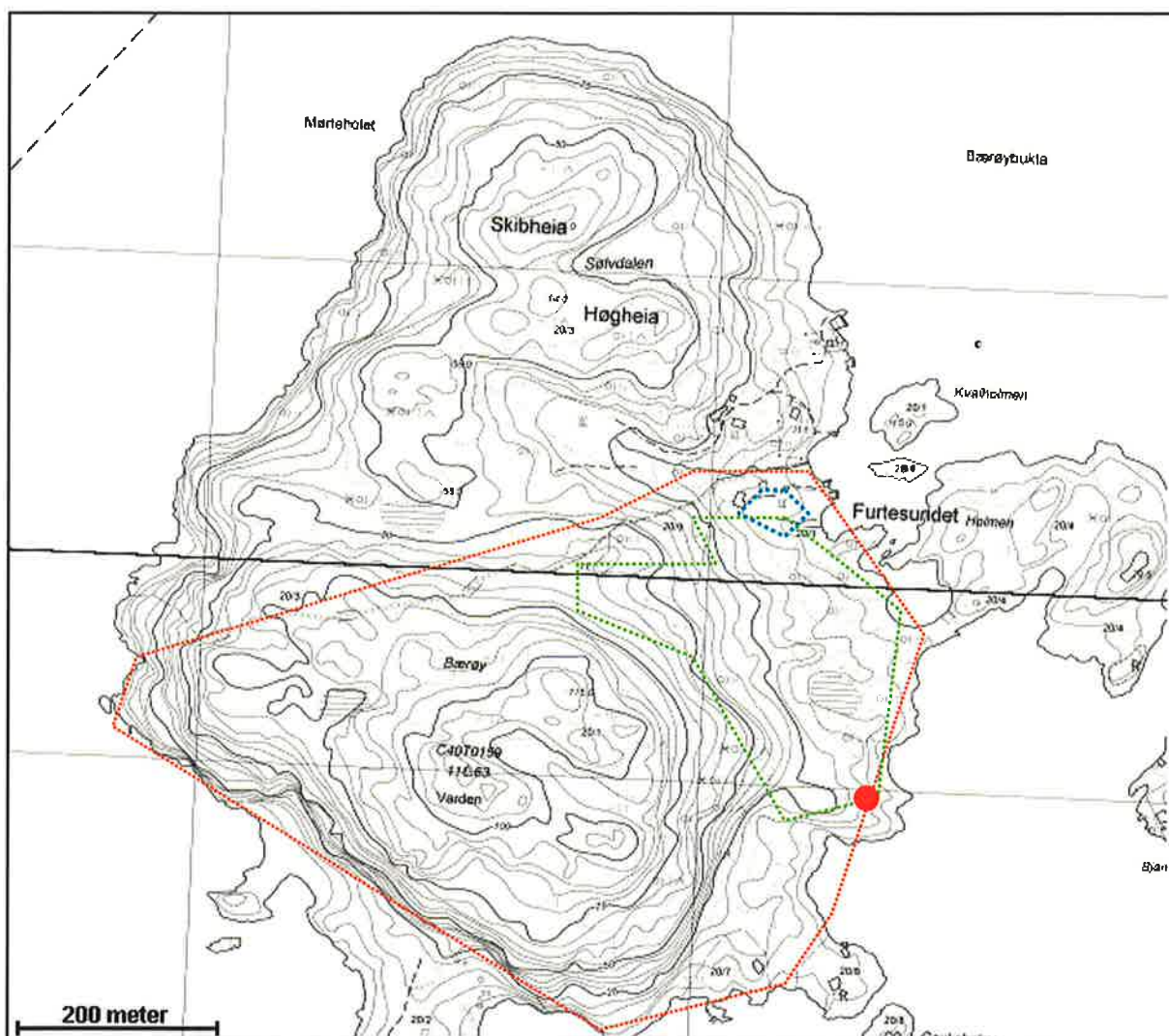
Prøvestikking innebærer at det graves mindre prøveruter på ca 40x40 cm. Rutene har varierende dybde der regelen er at man graver seg ned til berg eller steril undergrunnsmasse som for eksempel leire. Massen i prøverutene ble ikke vannsollet men gjennomgått med hendene.

Resultat av undersøkelsen

Bærøya:

Det ligger i dag to gårder på Bærøya. Deres historie strekker seg langt tilbake i tid og det finnes spor etter dette over hele øya. Skriftlige kilder tilbake til 1589 forteller om bosetning på øya (*Austad I Gard og folk*, Oddleif Lian, Lyngdal kommune 1994). Gamle skattematrikler forteller at det fra 1600-tallet hovedsakelig har vært 3 oppsittere med familie og tjenestefolk boende på øya. Folketallet har i følge matriklene variert fra 8-19 personer frem til 1930. For ytterligere informasjon om gårdsdrift og husdyrhold, se *Austad I Gard og folk*, Oddleif Lian, Lyngdal kommune 1994.

Tvers over øya, fra øst til vest, langs eiendomsgrensen mellom de to hovedbrukene strekker det seg et langt steingjerde, se kart nedenfor. Innenfor planområdet, syd, sydøst og sydvest for hovedhuset, er et stort område med nyere tids kulturminner (*id:116245*). I dette området er ryddet mye jord som har blitt brukt til høyslått og dyrking av korn. Her finnes et titalls rydningsrøysar av ulik størrelse, merkesteiner og flere steingjerder som markerer skille mellom innmark og utmark og som gjerder inne mindre åkerlapper. Innenfor dette området ligger det også en gravrøys, se side 7.

Figur 5 Bærøya, planområdet er grovt markert med rød stipla linje. Grønn stipla linje markerer område med steingjerder, rydningsrøysar og merkesteiner. Rød prikk markerer plasseringen av gravrøysa. Blå stipla linje markerer steinalderlokaliteten.

På en liten odde øst på Bærøya ble det registrert en gravrøys (*id:116247*). Røysa er ca 4 meter lang og 2,5-3 meter brei. Den er plassert snaue ti meter inne på odden. På bildet under kan sjøen, *Indresundet*, så vidt skimtes. Området ned mot vannet er i dag bevokst med lauvskog, men uten den tette skogen omkring har gravrøysa hatt en fin beliggenhet med utsyn mot leia. Den har mest sannsynlig vært godt synlig om man kom sjøveien, særlig nordfra. Øverst i røysa, i den vestligste delen, ser det ut til å være en påbegynt plyndringsgrop. Flere steiner er lagt ut til siden og danner en sirkel slik at det blir en svært grunn grop i toppen, se figur 7.

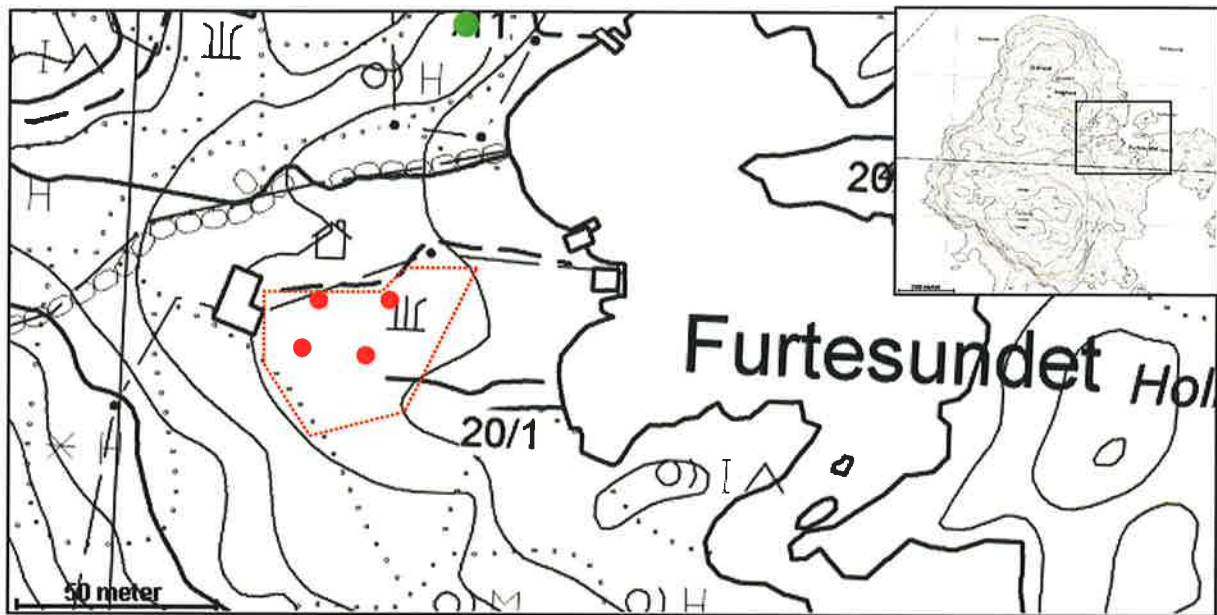

Figur 6 Gravrøysa plassering ute på en liten odde øst på Bærøya.

Figur 7 Mulig plyndringsgrop øvst i gravrøysa.

I Furtesundet på østsiden av øya, i den samme bukta som den lille bebyggelsen på øya befinner seg, ble det funnet en steinalderlokalitet (*id:116246*). Det er i det samme området det tidligere er gjort funn av flint. På en liten sydøst vendt flate ned mot bukta ble det gravd fem prøvestikk, hvor fire var positive og et negativt. Blant flintfunnene var noen avslag, små flintbiter med og uten cortex og avslag/biter som er varmpåvirket. Flaten hvor prøvestikkene ble gravd har tidligere vært benyttet til jordbær dyrking for selvplukk og dyrking av grønnsaker. Det er derfor stor sannsynlighet for at massen er noe omrota i det øverste laget. I tillegg er en dreneringsgrøft nedgravd i den nordlige delen av flaten, fra bolighuset og ned mot vannet.

Figur 8 Utsnitt av Furtesundet. Steinalderlokaliteten avmerket med rød stipla linje og prøvestikkene ble rød punkter (ca plassering). Med bakgrunn i de funns om tidligere er gjort på øye må man regne med at lokaliteten strekker seg et godt stykke videre innover øye. Kartene er hentet fra Norgesglasset. ● = heller

Prøvestikk	Dybde	Størrelse	Funn
P1	30 cm	45x45 cm	2 flintbiter i bøttelag 1, 1 flintavslag i bøttelag 2
P2	45 cm	50x50 cm	1 flintbit i bøttelag 2
P3	45 cm	50x50 cm	1 flekke og 3 avslag i bøttelag 1, 1 flintbit i bøttelag 2 og 9 avslag i bøttelag 3
P4	25 cm	50x50 cm	5 flintavslag i bøttelag 2
P5	20	50x50 cm	Prøvestykket inneholdt mye avfall og det ble bekreftet at området tidligere var brukt som avfalls plass/sted hvor man brant opp søppel. Etter snaue 20 cm støtte man på grunnfjell.

På den nordlige siden av bukta, ikke innenfor planområdet, ligger en stor stein/heller (*id:116256*). Det er plass til 3-4 mennesker inne under hellen. Taket innvendig er tydelig påvirket av varme, med store sprekker, avflakninger og sot. En gammel historie forteller at det var under denne hellen de første menneskene som kom til øya bosatte seg.

Ute på Kvalholmen, som ligger ved innseilinga til Furtesundet (se figur 5), finnes en stor stein/heller med tre små rom under (*id: 116257*). I den nordlige delen av steinen ligger det største rommet, med plass til at 3-4 mennesker kan sitte. Omkring hellen er flere steiner lagt opp i en mur og danner en ytre vegg, se figur 9. Det går an å smyge seg fra det ene av de minste rommene til det rommet med veggen. I de små rommene er det ikke nok høyde til at man kan sitte, men i hvert av rommene vil to personer som ligger tett inntil hverandre få plass. Taket i det store rommet ser ut til å være varmepåvirket.

Figur 9 Stor stein med to små og et større hulrom under ute på Kvaløya.

Figur 10 De to rommene uten sittehøyde.

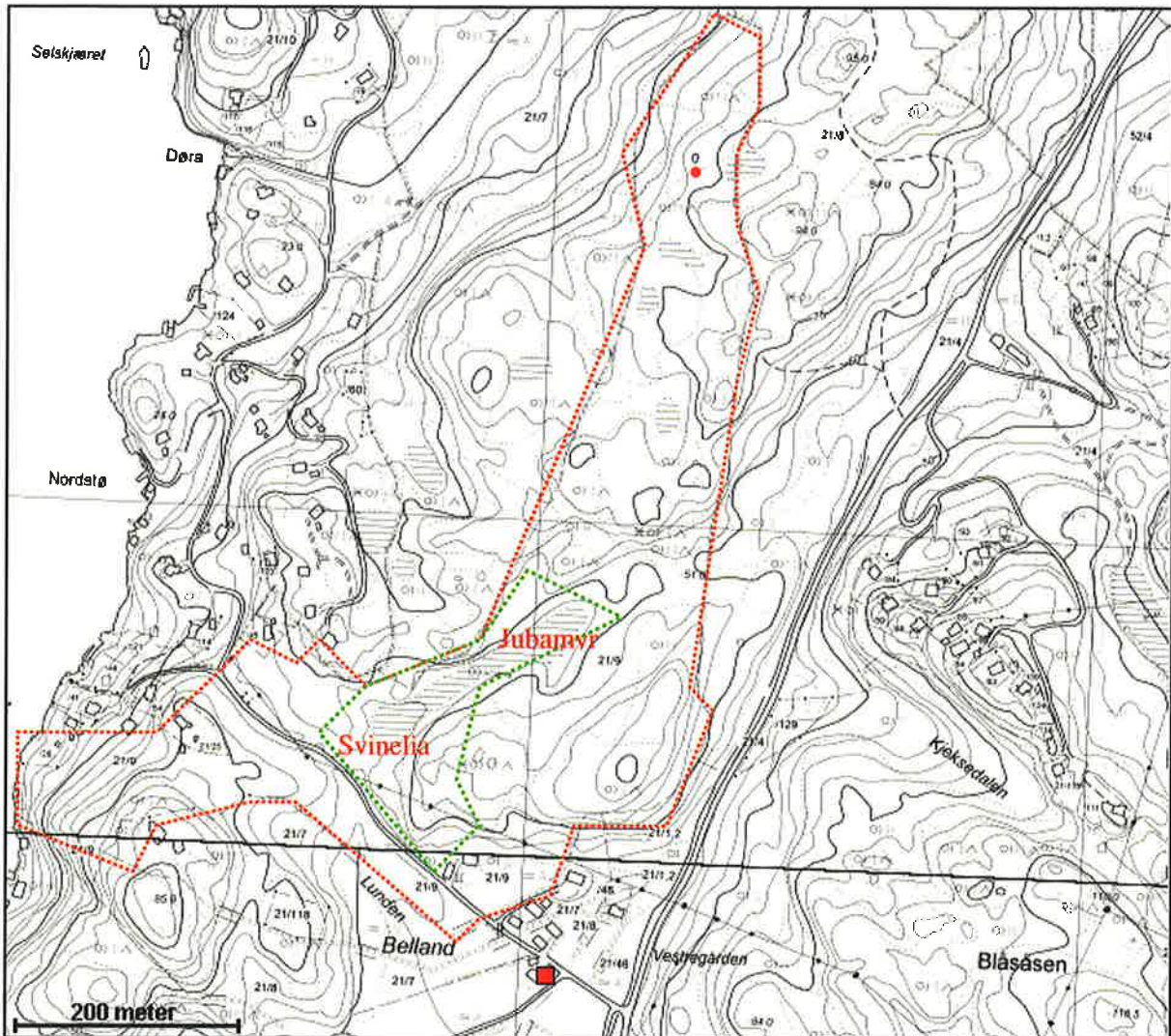
6-8 meter nord for steinen ligger restene etter en liten vannkilde. Det er her gravd et hull på ca 60x60 cm slik at grunnvannet kan komme opp og samle seg. Like nord for den igjen, nesten nede i strandkanten ligger en stor stein som det er laget en liten mur omkring, se figur 11 (*id: 116258*). Flere faste fjellknauser og steinen danner en liten boflate med små vegger omkring.

Figur 11 Stein nesten nede i vannkant med en liten mur av stein inntil. Like til venstre for bildet ligger den lille vannkilden.

Belland, delområde 2:

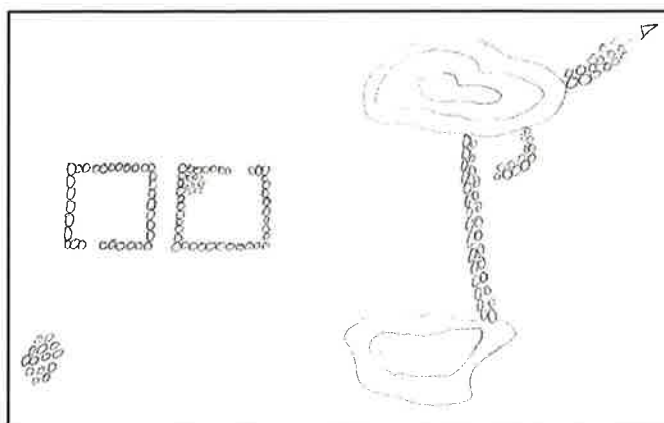
I delområde 2 ble det funnet et området med nyere tids kulturminner i form av steingjerder, rydningsrøyser, en gammel vei, sommerfjøs og gamle husmurer (*id: 116254*). Alle disse kulturminnene ble funnet omkring Jubamyra som ligger like nordvest for det gamle hovedhuset på gården, se figur 12.

Figur 12 Kart over Belland delområde 2 på fastlandet, grovt markert med rød stipla linje. Område med nyere tids kulturminner er grovt markert med grønt. = Stor stein med "rom" under

Det ble funnet to sommerfjøs som begge var ca 4,5x4,5 meter. Murene til disse var stedvis ødelagt, men de har sannsynligvis vært omkring 1-1,5 meter høye. Sommerfjøsene ligger plassert nord for Jubamyra. Like sør for de to sommerfjøsene finnes to hustufter som begge måler ca 4x4 meter. Murene til tuftene er ca. 1,5 meter høye. Tuftene er plassert med bare 1-2 meter mellom seg. Muren som ligger lengst øst er noe mer forseggjort, med inngang mot nord/nordvest og rette sider innvendig. I det nordvestlige hjørnet innvendig ligger en haug med steiner, muligens er dette rester etter et ildsted/gruve. Den andre tufta har inngang mot sør og murene her er ikke laget med like stor nøyaktighet. Tuftene tolkes som rester etter en husmannsplass med et lite bolighus og et lite fjøs inntil. Øst for tuftene går et lite steingjerde i retning nord - sør fra en kolle til en annen kolle. I den nordligste enden av steingjerdet er det

laget en mur i en halvsirkel ut fra kollen, med en liten inngang i tilknytning til steingjerdet, se figur 13 og 14. Steinene danner en innhegning på ca 2x1,5 meter.

Figur 13 Illustrasjon som viser de to tuftenes plassering i forhold til steingjerdet og den lille steininnhegningen.

Figur 14 Steininnhegningen i tilknytning til det lille steingjerdet som strekker seg mellom to små koller.

Fra hovedhuset på gården og opp til Jubamyra, via Svinelia, går det et gammelt veitråkk/en gammel hulvei. Hvor lenge denne har vært i bruk vites ikke. Deler av veitråkket er i dag utbedret til vei og deler er ødelagt av infrastruktur i tilknytning til Belland hyttefelt. Trygve Frøyland, oppvokst på gården, viste hvor tråkket opprinnelig hadde gått. I følge Frøyland var det denne veien som ble brukt da man skulle ha dyrene ut på beite eller opp til Jubamyra for å slå gresset.

Figur 15 Bildet til venstre: Gammel hulvei/veitråkk fra Belland opp til Jubamyra. Kuene ble gjette rundt steinene der hvor den grønne pila peker, mens folk og muligens hest med kjerre fulgte tråkket med den røde pila. Bildet til høyre viser Jubamyra i dag.

Lengst nord i planområdet ligger en stor stein på fast fjell (*id: 116255*). På alle kanter under steinen er det små "rom". Det er plass til å sitte 2-3 personer i hvert av de enkelte "rommene". Steinen ser ut til å ha vært i bruk som oppholdssted. Når denne bruken har funnet sted og hvorvidt den har vært midlertidig eller permanent er vanskelig å avgjøre. Men ut i fra "rommenes" størrelse er det naturlig å anta at bruken kun har vært til kortere opphold. I et av "rommene" er flere flate steiner lagt utover som et gulv. Taket her ser ut til å kunne være påvirket av varme, med avflaking og sprekker, men dette kan også være naturlig.

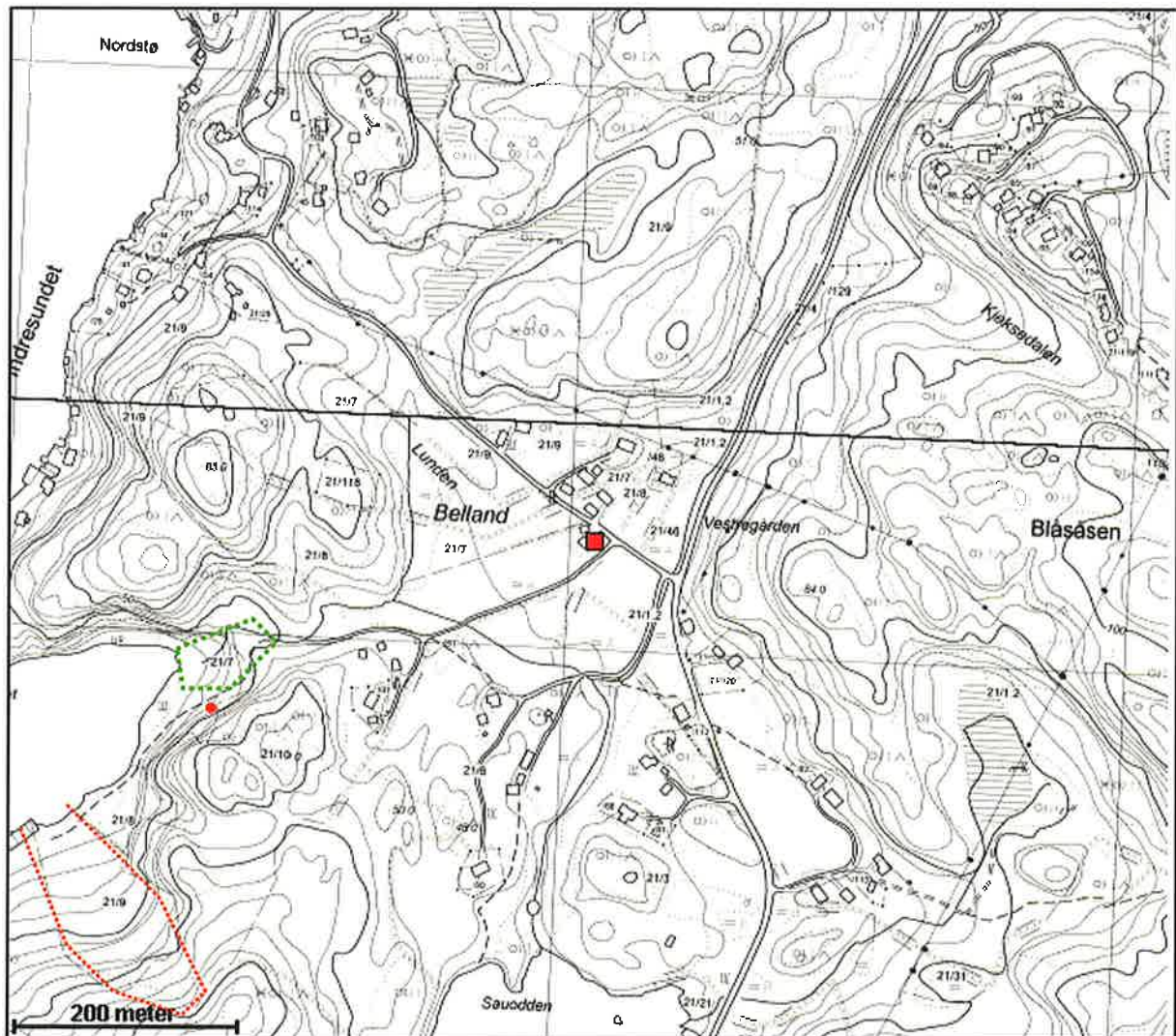
Figur 16 Stor stein med flere muligheter til å søke tilflukt under. Bildene er tatt henholdsvis mot vest og øst.

Figur 17 Det største rommet under steinen, med flate steiner lagt utover som et gulv.

Belland, delområde 3:

Dette området ligger isolert for seg selv sørvest for delområde 2. Området er svært lite og grenser til sjøen. Atkomsten til delområde 3 skjer i dag via en mindre traktorvei/sti ned til vannet. En eventuell utbygging og bruk av området utover det som eksisterer i dag vil kreve en utbygging / utbedring av eksisterende vei. Under den arkeologiske registreringen ble det observert at en slik utvidelse vil komme i konflikt med kulturminner og det vil da muligens være behov for ytterligere undersøkelser. Enkelte av kulturminnene som ble observert utenfor planområdet vil bli beskrevet under.

Figur 18 Delområde 3 avmerket med rød stipla linje, grøn linje markerer området hvor kvernhusene ligger og
● = Kistesteinen

Delområde 3 ser ut til å være brukt som utmark, slåttemark. Her er flere nyere tids kulturminner som rydningsrøyser og borger i det skrånende terrenget (*id:116249*). I følge Trygve Frøyland har området tidligere mye vært brukt til sauebeite.

For å komme til delområde 3 passerer man Bellandsfossen, som ligger nord for traktorveien. Her ligger rester etter flere gamle kvernhus (*id:116248*). En gammel steinsatt hestevestrekker seg fra dagens traktorvei og inn til kvernhusområdet, flere av de gamle kvernene

ligger fremdeles i området og man kan se hvordan man har ledet fossen og bekkene i flere retninger. Store flate heller ligger enkelte steder over bekkene som små bruer, og flere gamle stier er å skimte i det nå overgrodde landskapet.

Steinen som kvernsteinene er laget av, er i følge Trygve Frøyland, en type som ikke er vanlig på Sørlandet. Steintypen gjenkjennes av de store røde grove, harde kornene dens. Frøyland mener at steinene laget et sted ved Sogn på Vestlandet og fraktet med båt nedover langs norskekysten. På en av kvernsteinene som lå med den øverste delen opp sto innskriften:

F B
5149
Stub Btud

Innskriften så ut til å være hugget inn i steinen med et skarpt verktøy og de fleste av tallene og bokstavene var lette å tyde. Hva innskriften betyr, vites ikke.

Figur 19 Noen av de mange kvernsteinene som fremdeles ligger innimellom restene etter kvernhusene ved Bellandsfossen.

Omtrent midt i bakken ned til sjøkanten, på den sørlige siden av veien, ligger en stor flat stein. Denne steinen kalles for *Kistesteinen* (id:116250). Navnet kommer av at da folk døde i gamle dager og skulle fraktes ned til sjøen for å derfra fraktes videre med båt til Austad for å gravlegges, så brukte man å sette fra seg kista på denne steinen for å ta en hvil. Steinen er plassert i livhøyde og sannsynligvis har den også vært brukt til å hvile tung bør som man bar på ryggen, slik at man fikk en pust i bakken opp den bratte kleiva. Muntlig kilde: Trygve Frøyland.

Figur 20 Kistesteinen.

Konklusjon

Planområdet er i konflikt med automatisk fredede og nyere tids kulturminner. Spesielt den østre delen av Bærøya innehar mange kulturminner. I dette området ligger ei gravrøys (*id:116247*) og en steinalderlokalitet (*id:116246*), foruten et større område med nyere tids kulturminner som rydningsrøyser, steingjerder, merkesteiner og gammel dyrka mark (*id:116245*). Gårdsbosetningen her strekker seg i skriftlig materiale så langt til bake som 1500-1600-tallet.

På *Kvalholmen* ved innseilinga til *Furtesundet* ble det registrert to hellere (*id: 116257* og *116258*). Det ble og registrert en heller inne på Bærøya (*id: 116256*). Alle de tre helleren befinner seg utenfor planområdet.

Inne ved Belland, delområde 2, går ligger et mindre område med nyere tids kulturminner (*id: 116254*), også her i form av steingjerder, rydningsrøyser, hustufter, rester etter sommerfjør og dyrka mark. Lengre nord i planområdet finnes dessuten en stor stein/heller med flere små "rom" under (*id: 116255*). Steinen ser ut til å ha vært i bruk som oppholdssted. Når denne bruken har funnets sted og hvorvidt den har vært midlertidig eller permanent er vanskelig å avgjøre.

Hele delområde tre består av nyere tids kulturminner, med steingjerder, flere rydningsrøyser og borger (*id:116249*). Dette området har vært brukt som slåttemark/beitemark.

I tillegg ble det utenfor planområdet, langs ferdselsåra til delområde 3, registrert et område med kvernhus langs bellandsfossen og bekkefaret ned til sjøen (*id:116248*) og en tradisjonslokalitet *Kistesteinen* (*id:116250*).

Etter at den arkeologiske registreringen ble gjennomført ble det klart at det kartet som under oppstarten av reguleringsplanen ble brukt, ikke viser det endelige reguleringsområdet, men markerer tomtegrensene til eiendommene. Det gjøres oppmerksom på at hvis eksempelvis delområde 3 skal bygges ut og knyttes til den allerede eksisterende veien med en ny veitrase, må ytterligere registreringer foretas. Det ble under samtale mellom undertegnede og Helge Hatland, Asplan Viak AS den 16.6.08, og bekreftet at områder omkring hovedhuset på gården som består av dyrka mark ikke skal inngå i den kommende reguleringsplanen. Hvis den dyrka marka skal innlemmes i en slik plan, må det også her gjøres nærmere undersøkelser.

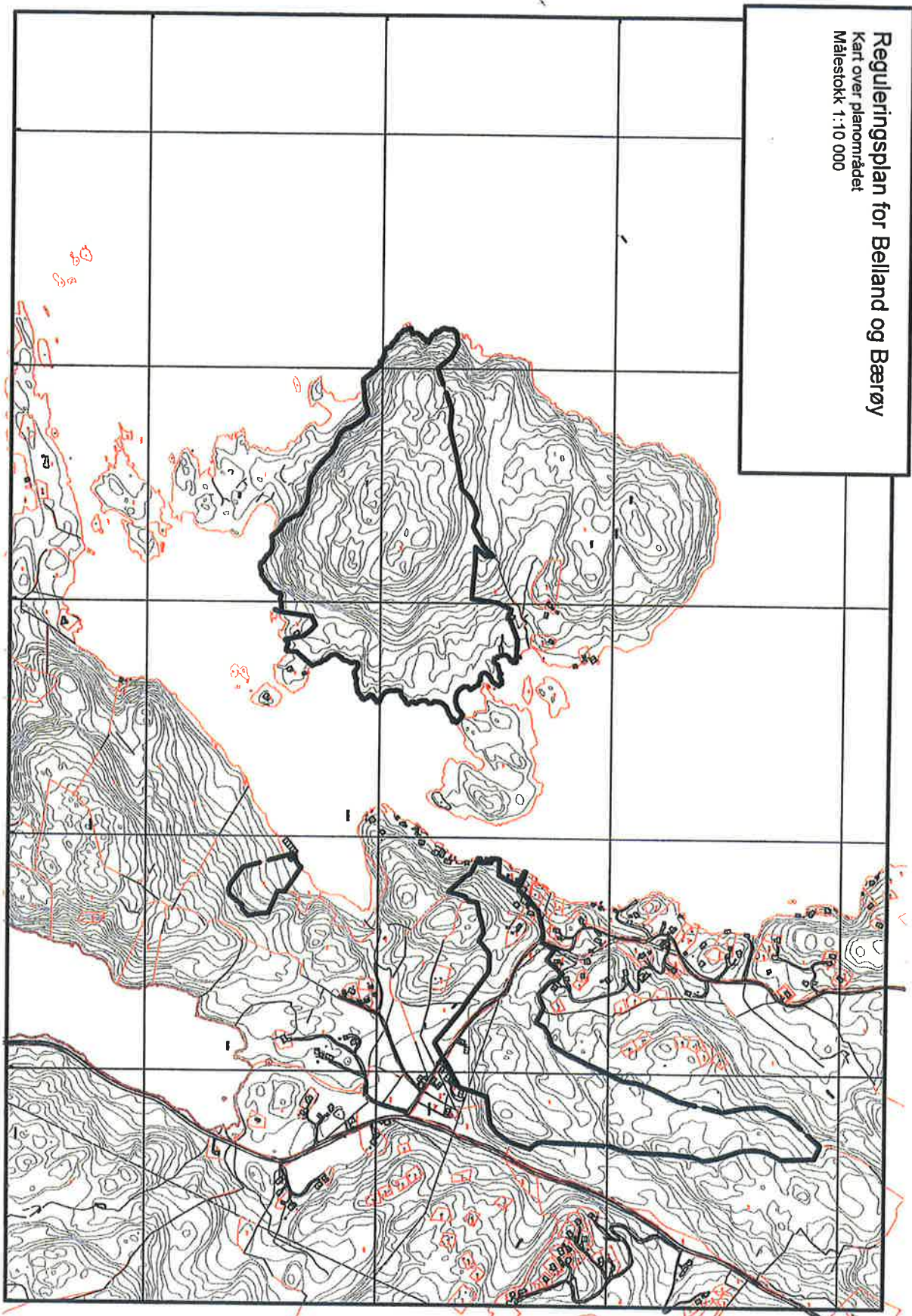
Kristiansand
17.06.08

Yvonne Olsen

Vedlegg

1. Kart over hele planområdet.
2. Oversikt over kulturminnene som ble funnet under registreringen.
3. Kartkoordinater.
4. Liste over kulturminnene med id.nr fra Askeladden.

Vedlegg 1: Kart over planområdet, 1:10 000.

Vedlegg 2: Oversikt over kulturminnene som ble funnet under registreringen.

Se vedlegg: 1-12 og kart 1-5 i brevet av Ghattas Sayej av 20. juni 2008.

Vedlegg 3: Kartkoordinater

Kartkoordinater for automatiske fredete kulturminner:

Steinalder lokalitet: Ø 382094 N 6437418

Heller 3: Ø 382236 N 6437525

Heller 2: Ø 382226 N 6437533

Heller 1: Ø 382137 N 6437511

Gravrøys: Ø 382177 N 6437188

Heller på Belland: Ø 383186 N 6437936

Vedlegg 4: Liste over kulturminnene med id.nr fra Askeladden.

Bærøya:

Steinalderlokalitet *id:116246*

Gravrøys *id:116247*

Nyere tids kulturminner *id:116245*

Heller 1 *id: 116256*

Heller 2 *id:116257*

Heller 3 *id:116258*

Belland:

Nyere tids kulturminner (nede ved vannet) *id:116249*

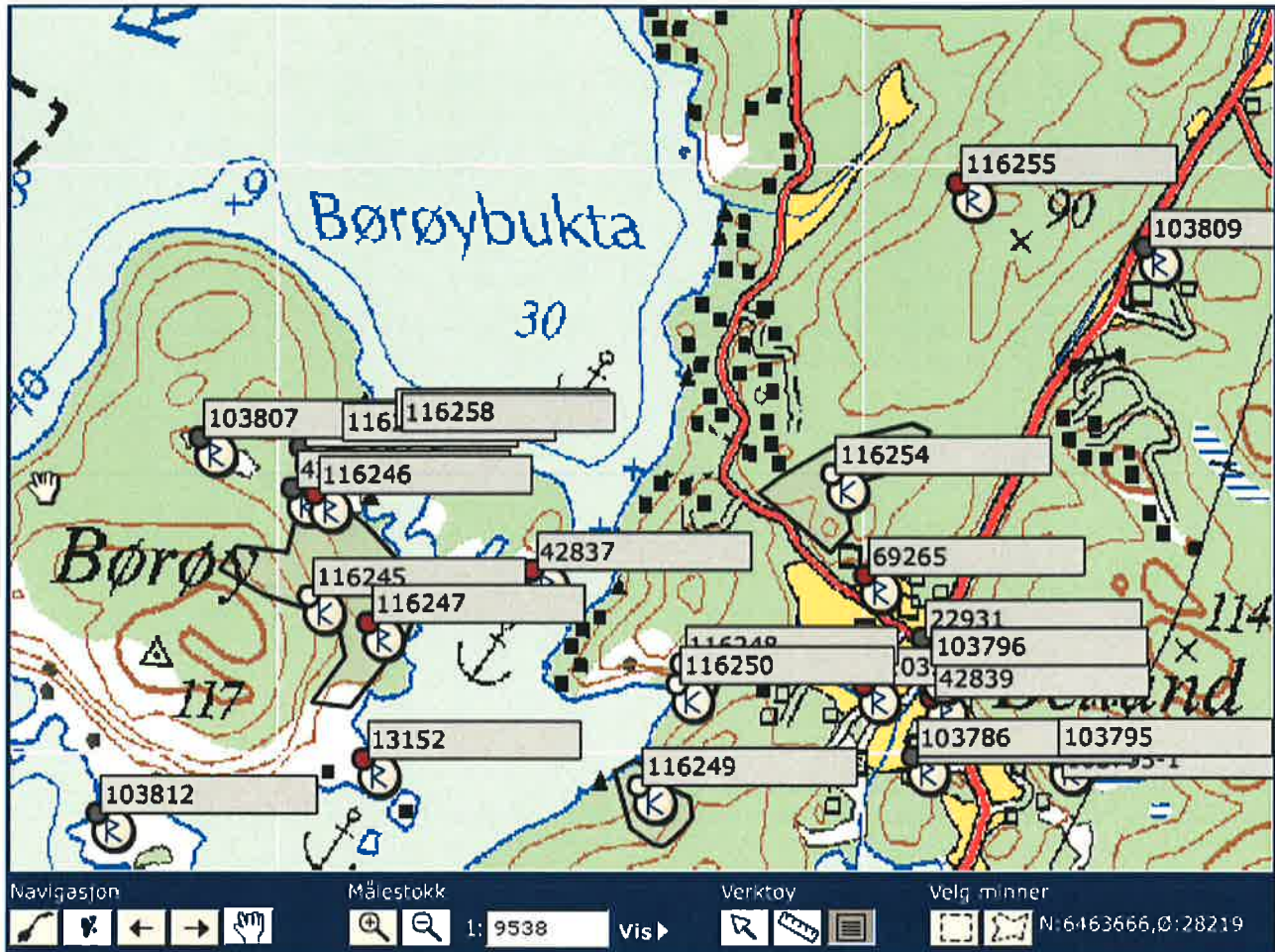
Nyere tids kulturminner nord for gårdens hovedhus *id:116254*

Heller *id:116255*

Kvernhus *id:116248*

Kistesteinen *id:116250*

Runestein *id: 116259*

VEDLEGG 1

Lokalitet - 116246 - Arkeologisk lokalitet -**Klassifisering**

Kategori: Arkeologisk lokalitet **Art:** Bosetning-aktivitetsområde

Tilhøre

⌘ 11624
└ ⌘

Stedfesting

Fylke: Vest-Agder
Kommune: Lyngdal
Gårdsnavn: Bærøy
Museumsdistrikt: Kulturhistorisk museum, Oslo

Samme

- Synlig ov

Registrer**Vernesta****Lovgrunn****Eiendomsopplysninger**

Kommune: Lyngdal
Gnr: 20 **Festenr:** 0
Bnr: 1 **Seksjonsnr:** 0

Paragraf:**Geometri**

Koordinatsystem: (23) UTM sone 33 (EUREF89/WGS84)
Nord: 6463659.75 **Øst:** 28725.622

Metadata på digital stedfesting:

Geometri datert: 19.06.2008

Oppretting og ansvar**Registrert**

Dato: 19.06.2008 **Ansvarlig etat:** Vest-Agder fylkeskommune
Utført av: Ghattas Sayej **Instans:** Vest-Agder fylkeskommune
Registreringstype: Reguleringsplan

Utfyllende opplysninger**Kilder (litteratur m.m.):**

Registreringsrapport ved Yvonne Olsen, Vest-Agder Fylkeskommune, juni 2008

Beskrivelse:

I Furtesundet på østsiden av øya, i den samme bukta som den lille bebyggelsen på øya befinner seg, ble det funnet en steinalderlokalitet. Det er i det samme området det tidligere er gjort funn av flint. På en liten sydøst vendt flate ned mot bukta ble det gravd fem prøvestikk, hvor fire var positive og et negativt. Blant flintfunnene var noen avslag, små flintbiter med og uten cortex og avslag/biter som er varmepåvirket. Flaten hvor prøvestikkene ble gravd har tidligere vært benyttet til jordbær dyrking for selvplukk og dyrking av grønnsaker. Det er derfor stor sannsynlighet for at massen er noe omrota i det øverste laget. I tillegg er en dreneringsgrøft nedgravd i den nordlige delen av flaten, fra bolighuset og ned mot vannet.

VE 01666 2

Lokalitet - 116247 - Arkeologisk lokalitet -**Klassifisering**

Kategori: Arkeologisk lokalitet **Art:** Gravminne

Tilhøre

⊞ 11624
L ⊞

Stedfesting

Fylke: Vest-Agder
Kommune: Lyngdal
Gårdsnavn: Bærøy
Museumsdistrikt: Kulturhistorisk museum, Oslo

Samme

- Synlig ov

Registrer**Vernesta****Lovgrunn****Paragraf:****Eiendomsopplysninger**

Kommune: Lyngdal
Gnr: 20 **Festenr:** 0
Bnr: 1 **Seksjonsnr:** 0

Geometri

Koordinatsystem: (22) UTM sone 32 (EUREF89/WGS84)
Nord: 6437188.003 **Øst:** 382177.005

Metadata på digital stedfesting:

Geometri datert: 19.06.2008
Digitalisert av: Ghattas Sayej
Målemetode: 92 GPS Kodemåling, enkeltmålinger

Oppretting og ansvar**Registrert**

Dato: 19.06.2008 **Ansvarlig etat:** Vest-Agder fylkeskommune
Utført av: Ghattas Sayej **Instans:** Vest-Agder fylkeskommune
Registreringstype: Reguleringsplan

Utfyllende opplysninger**Kilder (litteratur m.m.):**

Registreringsrapport ved Yvonne Olsen, Vest-Agder Fylkeskommune, juni 2008

Beskrivelse:

På en liten odde øst på Bærøya ble det registrert en gravrøys. Røysa er ca 4 meter lang og 2,5-3 meter brei. Den er plassert snaue ti meter inne på odden. Området ned mot vannet er i dag bevokst med lauvskog, men uten den tette skogen omkring har gravrøysa hatt en fin beliggenhet med utsyn mot leia. Den har mest sannsynlig vært godt synlig om man kom sjøveien, særlig nordfra. Øverst i røysa, i den vestligste delen, ser det ut til å være en påbegynt plyndringsgrop. Flere steiner er lagt ut til siden og danner en sirkel slik at det blir en svært grunn grop i toppen.

VEDLEGG 3

Lokalitet - 116245 - Annen kulturminnelokalitet -**Klassifisering**

Kategori: Annen kulturminnelokalitet **Art:** Bosetning-aktivitetsområde

Undergruppe (oppr.funk):

Hovedgruppe:

Tilhøre**K 11624**

L K

Samme

- Synlig ov

Registrer**Vernesta****Lovgrunn****Paragraf:****Stedfesting**

Fylke: Vest-Agder

Kommune: Lyngdal

Gårdsnavn: Bærøy

Museumsdistrikt: Kulturhistorisk museum, Oslo

Eiendomsopplysninger**Eiendom 1**

Kommune: Lyngdal

Gnr: 20 **Festenr:** 0

Bnr: 1 **Seksjonsnr:** 0

Eiendom 2

Kommune: Lyngdal

Gnr: 20 **Festenr:** 0

Bnr: 9 **Seksjonsnr:** 0

Geometri

Koordinatsystem: (23) UTM sone 33 (EUREF89/WGS84)

Nord: 6463481.05 **Øst:** 28765.447

Metadata på digital stedfesting:

Geometri datert: 19.06.2008

Oppretting og ansvar**Registrert**

Dato: 19.06.2008 **Ansvarlig etat:** Vest-Agder fylkeskommune

Utført av: Ghattas Sayej ✓ **Instans:** Vest-Agder fylkeskommune

Registreringstype: Reguleringsplan

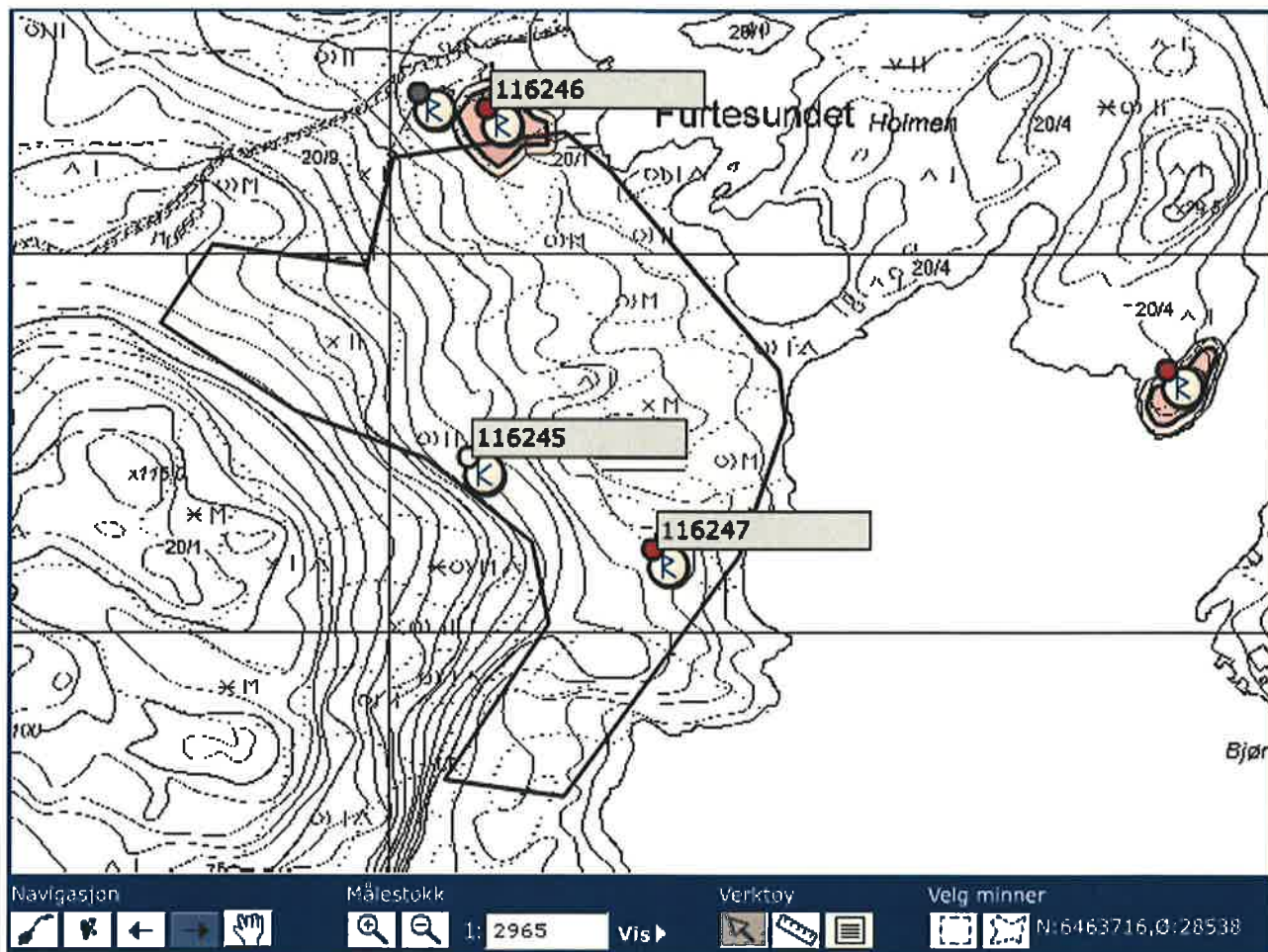
Utfyllende opplysninger**Kilder (litteratur m.m.):**

Registreringsrapport ved Yvonne Olsen, Vest-Agder Fylkeskommune, juni 2008

Beskrivelse:

Innenfor planområdet, syd, sydøst og sydvest for hovedhuset, er et stort område med nyere tids kulturminner. I dette området er ryddet mye jord som har blitt brukt til høyslått og dyrking av korn. Her finnes et titalls rydningsrøyser av ulik størrelse, merkestener og flere steingjerder som markerer skille mellom innmark og utmark og som gjerder inne mindre åkerlapper.

KART 2

VED LEGG 4

Lokalitet - 116256 - Arkeologisk lokalitet -**Klassifisering**

Kategori: Arkeologisk lokalitet **Art:** Bosetning-aktivitetsområde

Tilhøre

R 11625

L R

Stedfesting

Fylke: Vest-Agder
Kommune: Lyngdal
Gårdsnavn: Bærøy
Museumsdistrikt: Kulturhistorisk museum, Oslo

Samme

- Synlig ov

Registrer**Vernesta****Lovgrunn****Eiendomsopplysninger**

Kommune: Lyngdal
Gnr: 20 **Festenr:** 0
Bnr: 3 **Seksjonsnr:** 0

Paragraf:**Geometri**

Koordinatsystem: (22) UTM sone 32 (EUREF89/WGS84)
Nord: 6437510.997 **Øst:** 382137.041

Metadata på digital stedfesting:

Geometri datert: 20.06.2008
Digitalisert av: Ghattas Sayej
Målemetode: 92 GPS Kodemåling, enkeltmålinger

Oppretting og ansvar**Registrert**

Dato: 20.06.2008 **Ansvarlig etat:** Vest-Agder fylkeskommune
Utført av: Ghattas Sayej **Instans:** Vest-Agder fylkeskommune
Registreringstype: Reguleringsplan

Utfyllende opplysninger**Kilder (litteratur m.m.):**

Registreringsrapport ved Yvonne Olsen, Vest-Agder Fylkeskommune, juni 2008

Beskrivelse:

På den nordlige siden av bukta, ligger en stor stein/heller. Det er plass til 3-4 mennesker inne under hellen. Taket innvendig er tydelig påvirket av varme, med store sprekker, avflakninger og sot. En gammel historie forteller at det var under denne hellen de første menneskene som kom til øya bosatte seg.

Lokalitet - 116257 - Arkeologisk lokalitet -**Klassifisering**

Kategori: Arkeologisk lokalitet **Art:** Bosetning-aktivitetsområde

Tilhøre

☒ 11625
L ☒

Stedfesting

Fylke: Vest-Agder
Kommune: Lyngdal
Gårdsnavn: Bærøy
Museumsdistrikt: Kulturhistorisk museum, Oslo

Samme

- Synlig ov

Registrer**Vernesta****Lovgrunn****Eiendomsopplysninger**

Kommune: Lyngdal
Gnr: 20 **Festenr:** 0
Bnr: 1 **Seksjonsnr:** 0

Paragraf:**Geometri**

Koordinatsystem: (22) UTM sone 32 (EUREF89/WGS84)
Nord: 6437532.964 **Øst:** 382226.008

Metadata på digital stedfesting:

Geometri datert: 20.06.2008
Digitalisert av: Ghattas Sayej
Målemetode: 92 GPS Kodemåling, enkeltmålinger

Oppretting og ansvar**Registrert**

Dato: 20.06.2008 **Ansvarlig etat:** Vest-Agder fylkeskommune
Utført av: Ghattas Sayej **Instans:** Vest-Agder fylkeskommune
Registreringstype: Reguleringsplan

Utfyllende opplysninger**Kilder (litteratur m.m.):**

Registreringsrapport ved Yvonne Olsen, Vest-Agder Fylkeskommune, juni 2008

Beskrivelse:

Ute på Kvalholmen, som ligger ved innseilinga til Furtesundet, finnes en stor stein/heller med tre små rom under. I den nordlige delen av steinen ligger det største rommet, med plass til at 3-4 mennesker kan sitte. Omkring hellen er flere steiner lagt opp i en mur og danner en ytre vegg. Det går an å smyge seg fra det ene av de minste rommene til det rommet med vegg. I de små rommene er det ikke nok høyde til at man kan sitte, men i hvert av rommene vil to personer som ligger tett inntil hverandre få plass. Taket i det store rommet ser ut til å være varmepåvirket. 6-8 meter nord for steinen ligger restene etter en liten vannkilde. Det er her gravd et hull på ca 60x60 cm slik at grunnvannet kan komme opp og samle seg.

VEDLEGG 6

Lokalitet - 116258 - Arkeologisk lokalitet -**Klassifisering**

Kategori: Arkeologisk lokalitet **Art:** Bosetning-aktivitetsområde

Tilhøre

R 11625

L R

Stedfesting

Fylke: Vest-Agder
Kommune: Lyngdal
Gårdsnavn: Bærøy
Museumsdistrikt: Kulturhistorisk museum, Oslo

Samme

- Synlig ov

Registrer**Vernesta****Lovgrunn****Paragraf:****Eiendomsopplysninger**

Kommune: Lyngdal
Gnr: 20 **Festenr:** 0
Bnr: 1 **Seksjonsnr:** 0

Geometri

Koordinatsystem: (22) UTM sone 32 (EUREF89/WGS84)
Nord: 6437525.046 **Øst:** 382236.029

Metadata på digital stedfesting:

Geometri datert: 20.06.2008
Digitalisert av: Ghattas Sayej
Målemetode: 92 GPS Kodemåling, enkeltmålinger

Oppretting og ansvar**Registrert**

Dato: 20.06.2008 **Ansvarlig etat:** Vest-Agder fylkeskommune
Utført av: Ghattas Sayej **Instans:** Vest-Agder fylkeskommune
Registreringstype: Reguleringsplan

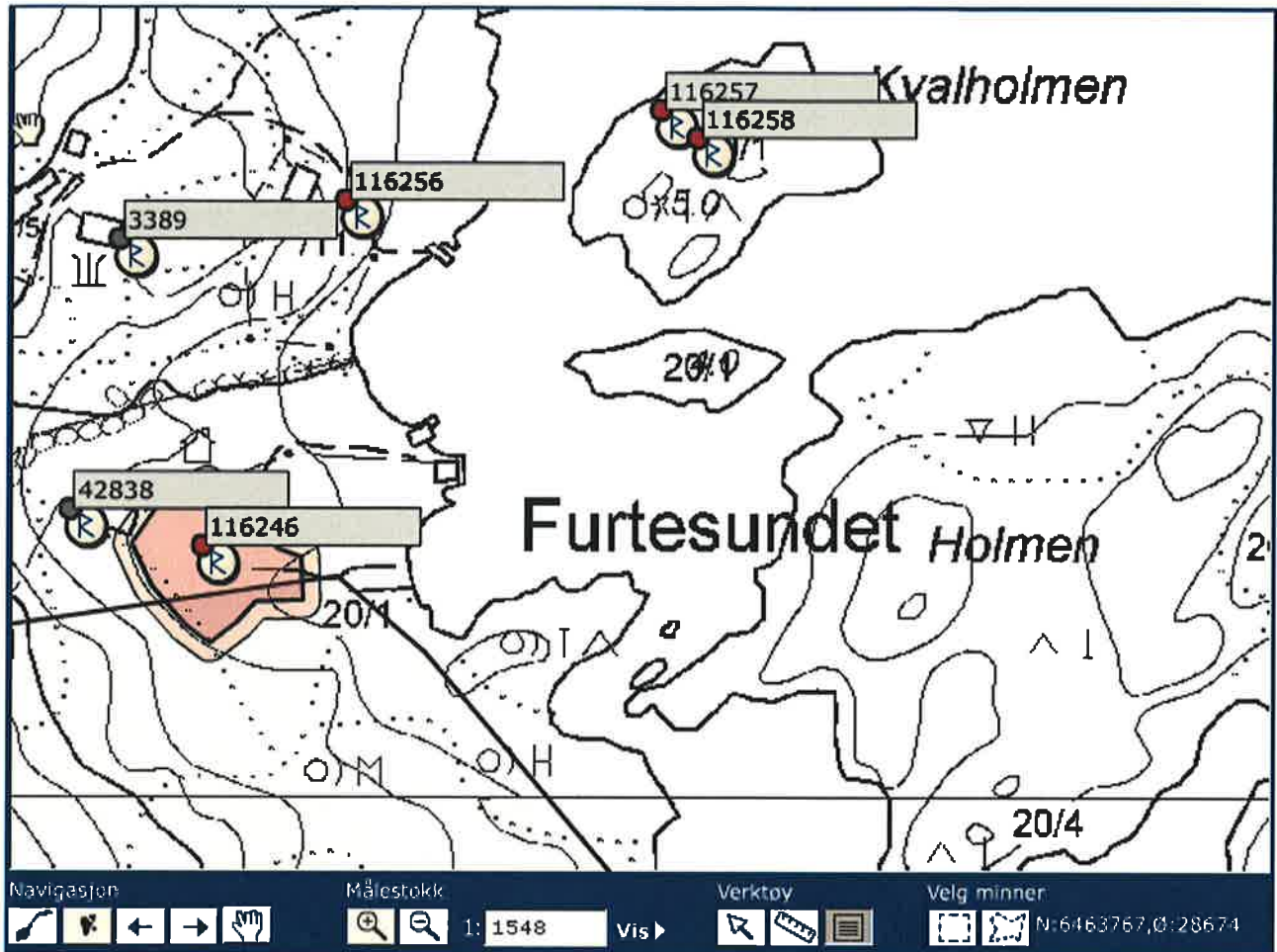
Utfyllende opplysninger**Kilder (litteratur m.m.):**

Registreringsrapport ved Yvonne Olsen, Vest-Agder Fylkeskommune, juni 2008

Beskrivelse:

En stor stein som er laget en liten mur omkring. Flere faste fjellknauser og steinen danner en liten boflate med små vegger omkring.

KART 3

V5 11660 2

Lokalitet - 116254 - Annen kulturminnelokalitet -**Klassifisering**

Kategori:	Annen kulturminnelokalitet	Art:	Bosetning-aktivitetsområde
Undergruppe (oppr.funk):	Landbruk		
Hovedgruppe:	Primærnæringer		

Tilhøre**K 11625**

L K

Samme

- Synlig ov

Registrer**Stedfesting**

Fylke:	Vest-Agder
Kommune:	Lyngdal
Gårdsnavn:	Belland
Museumsdistrikt:	Kulturhistorisk museum, Oslo

Eiendomsopplysninger

Kommune:	Lyngdal		
Gnr:	21	Festenr:	0
Bnr:	9	Seksjonsnr:	0

Geometri

Koordinatsystem:	(23) UTM sone 33 (EUREF89/WGS84)		
Nord:	6463592.25	Øst:	29522.204

Metadata på digital stedfesting:**Geometri datert:** 20.06.2008**Oppretting og ansvar****Registrert**

Dato:	20.06.2008	Ansvarlig etat:	Vest-Agder fylkeskommune
Utført av:	Ghattas Sayej	Instans:	Vest-Agder fylkeskommune
Registreringstype:	Reguleringsplan		

Utfyllende opplysninger**Kilder (litteratur m.m.):**

Registreringsrapport ved Yvonne Olsen, Vest-Agder Fylkeskommune, juni 2008

Beskrivelse:

Det ble funnet to sommerfjøs som begge var ca 4,5x4,5 meter. Murene til disse var stedvis ødelagt, men de har sannsynligvis vært omkring 1-1,5 meter høye. Sommerfjøsene ligger plassert nord for Jubamyra. Like sør for de to sommerfjøsene finnes to hustuffer som begge måler ca 4x4 meter. Murene til tuftene er ca. 1,5 meter høye. Tuftene er plassert med bare 1-2 meter mellom seg. Muren som ligger lengst øst er noe mer forseggjort, med inngang mot nord/nordvest og rette sider innvendig. I det nordvestlige hjørnet innvendig ligger en haug med steiner, muligens er dette rester etter et ildsted/gruve. Den andre tufta har inngang mot sør. Tuftene tolkes som rester etter en husmannsplass med et lite bolighus og et lite fjøs inntil. Øst for tuftene går et lite steingjerde i retning nord - sør fra en kolle til en annen kolle. I den nordligste enden av steingjerdet er det laget en mur i en halvsirkel ut fra kollen, med en liten inngang i tilknytning til steingjerdet. Steinene danner en innhegning på ca 2x1,5 meter. Fra hovedhuset på gården og opp til Jubamyra, via Svinelia, går det et gammelt veitråkk/en gammel hulvei. Deler av veitråkket er i dag utbedret til vei og deler er ødelagt av infrastruktur i tilknytning til Belland hyttefelt.

V80L666 8

Lokalitet - 116255 - Arkeologisk lokalitet -**Klassifisering**

Kategori: Arkeologisk lokalitet **Art:** Bosetning-aktivitetsområde

Tilhøre

R 11625

L R

Stedfesting

Fylke: Vest-Agder
Kommune: Lyngdal
Gårdsnavn: Belland
Museumsdistrikt: Kulturhistorisk museum, Oslo

Samme

- Synlig ov

Registrer**Vernesta****Eiendomsopplysninger**

Kommune: Lyngdal
Gnr: 21 **Festenr:** 0
Bnr: 9 **Seksjonsnr:** 0

Lovgrunn**Paragraf:****Geometri**

Koordinatsystem: (22) UTM sone 32 (EUREF89/WGS84)

Nord: 6437936.968 **Øst:** 383186.044

Metadata på digital stedfesting:

Geometri datert: 20.06.2008
Digitalisert av: Ghattas Sayej
Målemetode: 82 Direkte innlagt på skjerm

Oppretting og ansvar**Registrert**

Dato: 20.06.2008 **Ansvarlig etat:** Vest-Agder fylkeskommune
Utført av: Ghattas Sayej **Instans:** Vest-Agder fylkeskommune
Registreringstype: Reguleringsplan

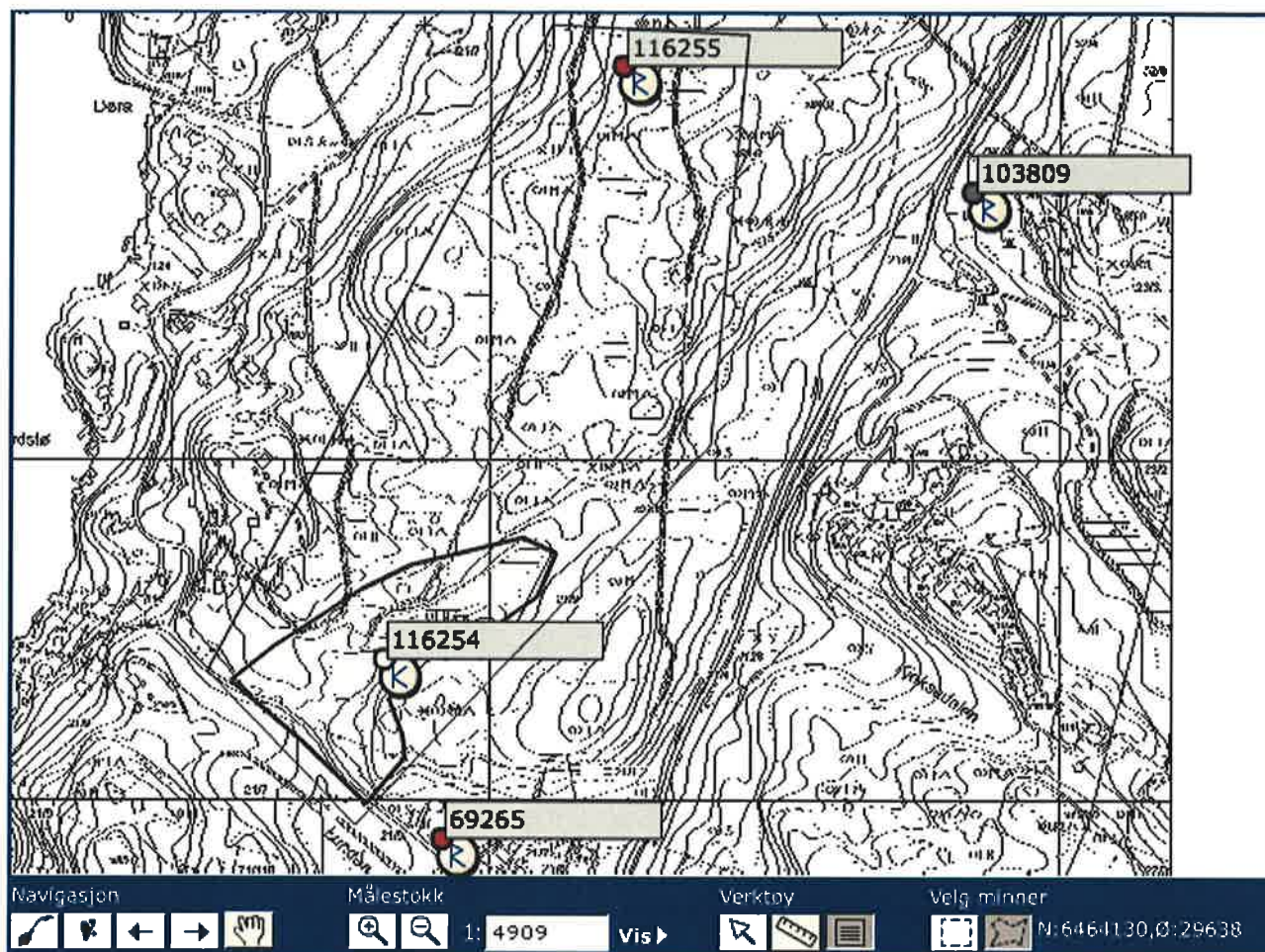
Utfyllende opplysninger**Kilder (litteratur m.m.):**

Registreringsrapport ved Yvonne Olsen, Vest-Agder Fylkeskommune, juni 2008

Beskrivelse:

En stor stein ligger på fast fjell. På alle kanter under steinen er det små "rom". Det er plass til å sitte 2-3 personer i hvert av de enkelte "rommene". Steinen ser ut til å ha vært i bruk som oppholdssted. Når denne bruken har funnet sted og hvorvidt den har vært midlertidig eller permanent er vanskelig å avgjøre. Men ut i fra "rommenes" størrelse er det naturlig å anta at bruken kun har vært til kortere opphold. I et av "rommene" er flere flate steiner lagt utover som et gulv. Taket her ser ut til å kunne være påvirket av varme, med avflaking og sprekker, men dette kan også være naturlig.

KART 4

Antall treff: 2 lokaliteter

ID-nr		Kat	Art	Navn	Kommune	V
116254	⋮	K	Bosetning-aktivitetsområde		Lyngdal	
116255	⋮	R	Bosetning-aktivitetsområde		Lyngdal	A

VEDLEGG 9

Lokalitet - 116249 - Annen kulturminnelokalitet -**Klassifisering**

Kategori:	Annen kulturminnelokalitet	Art:	Bosetning-aktivitetsområde
Undergruppe (oppr.funk):	Landbruk		
Hovedgruppe:	Primærnæringer		

Tilhøre**K 11624**
L K**Samme**

- Synlig ov

Registrer**Stedfesting**

Fylke:	Vest-Agder
Kommune:	Lyngdal
Gårdsnavn:	Belland
Museumsdistrikt:	Kulturhistorisk museum, Oslo

Eiendomsopplysninger

Kommune:	Lyngdal		
Gnr:	21	Festenr:	0
Bnr:	9	Seksjonsnr:	0

Geometri

Koordinatsystem:	(23) UTM sone 33 (EUREF89/WGS84)		
Nord:	6463081.3	Øst:	29208.209

Metadata på digital stedfesting:

Geometri datert:	19.06.2008
-------------------------	------------

Oppretting og ansvar**Registrert**

Dato:	19.06.2008	Ansvarlig etat:	Vest-Agder fylkeskommune
Utført av:	Ghattas Sayej	Instans:	Vest-Agder fylkeskommune
Registreringstype:	Reguleringsplan		

Utfyllende opplysninger

Beskrivelse:
Nyre tid kulturminner: steingjerder, borger og rydningsrøyser.

VBD1666 10

Lokalitet - 116248 - Annen kulturminnelokalitet -**Klassifisering**

Kategori: Annen kulturminnelokalitet **Art:** Utmarks kulturminner

Undergruppe (oppr.funk): Industri, fremstilling, produksjon.

Hovedgruppe: Sekundærnæringer

TilhøreK 11624
LK**Samme**

- Synlig ov

Registrer**Stedfesting**

Fylke: Vest-Agder

Kommune: Lyngdal

Museumsdistrikt: Kulturhistorisk museum, Oslo

Eiendomsopplysninger

Kommune: Lyngdal

Gnr: 21 **Festenr:** 0

Bnr: 7 **Seksjonsnr:** 0

Geometri

Koordinatsystem: (23) UTM sone 33 (EUREF89/WGS84)

Nord: 6463304.15 **Øst:** 29300.586

Metadata på digital stedfesting:**Oppretting og ansvar****Registrert**

Dato: 19.06.2008 **Ansvarlig etat:** Vest-Agder fylkeskommune

Utført av: Ghattas Sayej **Instans:** Vest-Agder fylkeskommune

Registreringstype: Andre

Utfyllende opplysninger

Beskrivelse:
Det er minst 7 kvernhus som ligger langs bakkefare

VEDLEGG 11

Lokalitet - 116250 - Annen kulturminnelokalitet -**Klassifisering**

Kategori: Annen kulturminnelokalitet **Art:** Tradisjonslokalitet
Undergruppe (oppr.funk): Hendelse, tro, tradisjon
Hovedgruppe: Religion/tradisjon/hendelse

TilhøreK 116250
LK**Stedfesting**

Fylke: Vest-Agder
Kommune: Lyngdal
Museumsdistrikt: Kulturhistorisk museum, Oslo

Sammenheng

- Synlig o
- Registre

Eiendomsopplysninger

Kommune: Lyngdal
Gnr: 21 **Festenr:** 0
Bnr: 7 **Seksjonsnr:** 0

Geometri

Koordinatsystem: (22) UTM sone 32 (EUREF89/WGS84)
Nord: 6437063.989 **Øst:** 382688.995

Metadata på digital stedfesting:

Geometri datert: 19.06.2008
Digitalisert av: Ghattas Sayej
Målemetode: 82 Direkte innlagt på skjerm

Oppretting og ansvar**Registrert**

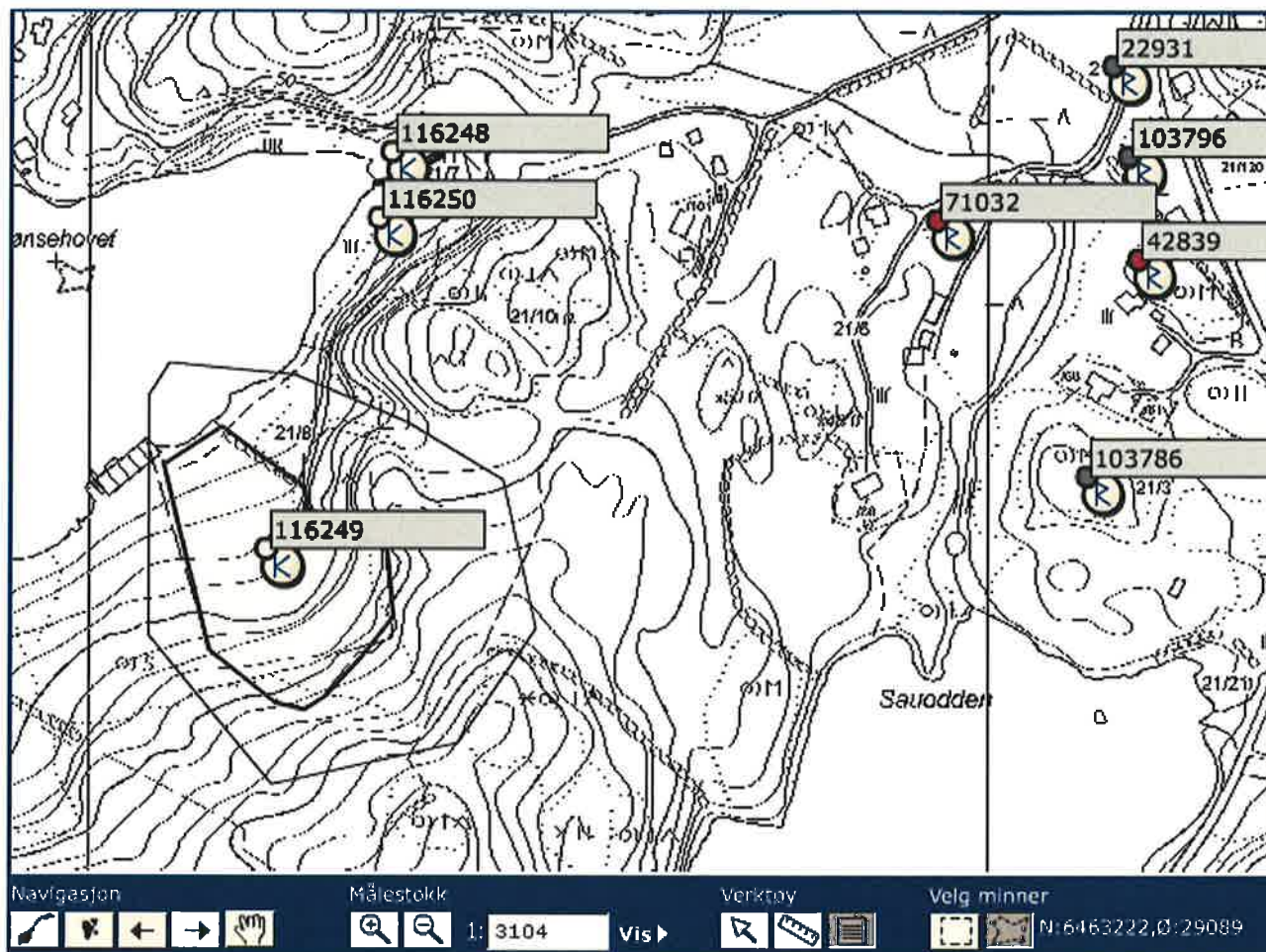
Dato: 19.06.2008 **Ansvarlig etat:** Vest-Agder fylkeskommune
Utført av: Ghattas Sayej **Instans:** Vest-Agder fylkeskommune
Registreringstype: Andre

Utfyllende opplysninger**Kilder (litteratur m.m.):**

Registreringsrapport ved Yvonne Olsen, Vest-Agder Fylkeskommune, juni 2008

Beskrivelse:

Omtrent midt i bakken ned til sjøkanten, på den sørlige siden av veien, ligger en stor flat stein. Denne steinen kalles for Kistesteinen. Navnet kommer av at da folk døde i gamle dager og skulle fraktes ned til sjøen for å derfra fraktes videre med båt til Austad for å gravlegges, så brukte man å sette fra seg kista på denne steinen for å ta en hvil. Steinen er plassert i livhøyde og sannsynligvis har den også vært brukt til å hvile tung bær som man bar på ryggen, slik at man fikk en pust i bakken opp den bratte kleiva.

Antall treff: 1 lokaliteter

ID-nr	Kat	Art	Navn	Kommune	V
116249	K	Bosetning-aktivitetsområde		Lyngdal	

Lokalitet - 116259 - Arkeologisk lokalitet -**Klassifisering****Kategori:** Arkeologisk lokalitet **Art:** Funnsted**Stedfesting****Fylke:** Vest-Agder
Kommune: Lyngdal
Gårdsnavn: Belland
Museumsdistrikt: Kulturhistorisk museum,
Oslo**Eiendomsopplysninger****Kommune:** Lyngdal
Gnr: 21 **Festenr:** 0
Bnr: 9 **Seksjonsnr:** 0**Oppretting og ansvar****Registrert****Dato:** 20.06.2008 **Ansvarlig etat:** Vest-Agder
fylkeskommune
Utført av: Ghattas Sayej **Instans:** Vest-Agder
fylkeskommune
Registreringstype: Reguleringsplan**Utfyllende opplysninger****Kilder (litteratur m.m.):**

Registreringsrapport ved Yvonne Olsen, Vest-Agder Fylkeskommune, juni 2008

Beskrivelse:

En runestein ble funnet på gården (C17797). Steinen lå som en bru over bekken på østsiden av Belland, på gårdenes område. Innskriften omfatter ett ord: Kethan som kan være genitiv av et hankjønnsord som i urnordisk ville ha hett **ketha i nominativ, på gammelnorsk *kjadi.

TilhørenR 116259
L R 1**Sammer**

- Synlig ove

Registreri**Vernestat:****Lovgrunnl****Paragraf:**